

СХВАЛЕНО
педагогічною радою
(протокол №1 від 29.08.2025 р.)

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказом по Остерському ліцею №2
Остерської міської ради
№ 122 - ОД від 29.08.2025 року

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

**адаптаційно-ігрового циклу початкової освіти (1-2 класи)
Остерського ліцею № 2 Остерської міської ради**

Період реалізації: 2025-2026 навчальний рік

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Освітня програма адаптаційно-ігрового циклу повної загальної середньої освіти (1-2 класи) Остерського ліцею №2 Остерської міської ради (далі - Освітня програма закладу), розроблена на основі Типової освітньої програми, розробленої для 1-2 класів під керівництвом Шияна Р. Б., затвердженої Наказом МОН України від 12.08.2022 року №743-22 «Про затвердження типових освітніх програм для закладів загальної середньої освіти» відповідно до частини третьої статті 11 Закону України «Про повну загальну середню освіту» і ґрунтується:

- на законах України «Про освіту» та «Про повну загальну середню освіту»;
- на Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р);
- на Державному стандарті базової середньої освіти (затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 р. № 898).

Освітня програма ліцею визначає:

- загальний обсяг навчального навантаження та очікувані результати навчання здобувачів освіти;

- перелік, зміст, тривалість і взаємозв'язок освітніх галузей, окремих предметів, зокрема їх інтеграції, логічну послідовність їх вивчення;

- форми організації освітнього процесу

- опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;

- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією освітньою програмою.

Освітня програма ліцею спрямована на:

- створення умов для отримання кожним учнем того рівня освіти, який відповідає його здібностям та індивідуальним особливостям;

- формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів як бази для успішного навчання в основній школі;

- розвиток інтелектуальної, емоційної сфери дитини, пізнавальної мотивації учня та його життєвих навичок;

- формування ціннісних орієнтирів, прищеплення навичок соціальної компетентності через включення кожного школяра в систему ранньої предметної орієнтації;

- виховання свідомого ставлення до свого здоров'я та здоров'я інших громадян як найвищої соціальної цінності, формування засад здорового способу життя, збереження і зміцнення фізичного та психічного здоров'я учнів. Початкова освіта в Ліцеї №2 – це перший рівень повної загальної середньої освіти.

Метою початкової освіти ліцею є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, допитливості, що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві, продовження навчання в основній школі.

У **Освітній програмі ліцею** визначено вимоги до конкретних очікуваних результатів навчання, коротко вказано відповідний зміст кожного навчального предмета чи інтегрованого курсу.

Програму побудовано із врахуванням таких принципів:

- дитиноцентрованості і природовідповідності;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;

- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
 - можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

Цілі та задачі освітнього процесу:

- забезпечити засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту початкової освіти на рівні вимог державного освітнього стандарту;
- гарантувати наступність освітніх програм усіх рівнів;
- впроваджувати інноваційні технології в освітній процес через моніторинг всіх аспектів освітньої діяльності;
- створити модель ліцею, що сприяє всебічному розвитку учнів, формуванню їх творчих здібностей;
- створити умови для самореалізації особистості, її прагнення до успіху;
- створити ефективну модель роботи з обдарованими учнями;
- створити систему виховної роботи, направленої на виховання патріота України;
- розробити комплекс заходів, що забезпечують психологічне та фізичне здоров'я, включаючи питання безпеки суб'єктів освітнього процесу;
- розвивати власний сайт в мережі Інтернет як проєкт, у ході якого може бути створений рекламний майданчик, де буде формуватися доброзичливий імідж закладу в Інтернеті;
- підвищувати професійну компетентність педагогічних працівників через модернізацію методичної роботи з обов'язковою популяризацією досягнутих позитивних результатів.

Зміст Освітньої програми ліцею має потенціал для формування у здобувачів таких ключових компетентностей, визначених Державним стандартом:

- 1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;
- 2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;
- 3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;
- 4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;
- 5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;
- 6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають

10) співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

11) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

12) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організовувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Спільними для всіх ключових компетентностей є такі наскрізні вміння: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами.

Ліцей здійснює освітній процес українською мовою за денною формою навчання в одну зміну, тривалість навчального тижня в закладі – 5 днів. Відповідно до статті 10 Закону України «Про повну загальну середню освіту» в 2022/2023 році навчальні заняття розпочинаються 01 вересня і закінчуються не пізніше 1 липня наступного року.

Режим дня в ліцеї підпорядкований створенню оптимальних умов для здійснення успішної освітньої діяльності.

Вимоги до дітей, які можуть розпочинати навчання в ліцеї

- **Початкова освіта** здобувається, як правило, з шести років (відповідно до Закону України «Про освіту, стаття 12»). Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року виповнилося шість років, повинні розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року не виповнилося шести років, можуть розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року за бажанням батьків або осіб, які їх замінюють, якщо їм виповниться шість років до 1 грудня поточного року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової середньої освіти за інших умов.

Зберігаючи наступність із дошкільним періодом дитинства, початкова школа забезпечує подальше становлення особистості дитини, її фізичний, інтелектуальний, соціальний розвиток; формує здатність до творчого самовираження, критичного мислення, виховує ціннісне ставлення до держави, рідного краю, української культури, пошанування своєї гідності та інших людей, збереження здоров'я.

Перелік, зміст, тривалість і взаємозв'язок освітніх галузей, логічна послідовність їх вивчення.

Формування в учнів початкової школи ключових компетентностей, передбачених Освітньою програмою для 1-2 –х класів ліцею здійснюється за такими освітніми галузями: мовно-літературною, математичною, громадянською та історичною, соціальною та здоров'язбережувальною, природничою, інформатичною, технологічною, мистецькою та фізкультурною.

Мовно-літературна освітня галузь (реалізується через вивчення предметів українська мова і літературне читання). Метою інтегрованого курсу з мовно-літературної освіти є розвиток здатності спілкуватися українською мовою для духовного, культурного й національного самовияву, послуговуватися нею в особистому і суспільному житті, у міжкультурному діалозі, бачити її передумовою життєвого успіху; плекання здатності спілкуватися рідною мовою; формування шанобливого ставлення до культурної спадщини; збагачення емоційно-чуттєвого досвіду.

Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких завдань:

- ☐ виховання стійкої мотивації до читання та прагнення вдосконалювати своє мовлення;
- ☐ сприяння індивідуальному самовияву учнів та взаємодії між ними через розвиток комунікативних умінь, зокрема діалогічного мовлення, театралізацію;
- ☐ розвиток умінь вдумливого читання і базових правописних умінь;
- ☐ збагачення духовного світу учнів через естетичне сприймання творів художньої літератури та медіапродуктів;
- ☐ розвиток уяви та творчого мислення учнів за допомогою творів літератури та мистецтва, медіатекстів, театралізації, гри;
- ☐ формування умінь опрацьовувати тексти різних видів (художні, науково-популярні, навчальні, медіатексти);
- ☐ розвиток здатності спостерігати за мовними явищами, експериментувати зі звуками, словами, фразами, зокрема і в мовних іграх, для опанування початкових лінгвістичних знань і норм української мови;
- ☐ створення сприятливого мовного середовища у школі, зокрема й через пізнання сучасної дитячої літератури різної тематики та жанрів.

Відповідно до окреслених завдань, у початковому курсі мовно-літературної освіти виокремлено такі змістові лінії: «Взаємодіємо усно», «Читаємо», «Взаємодіємо письмово», «Досліджуємо медіа», «Досліджуємо мовлення», «Театралізуємо».

Мовно-літературна освітня галузь (Іншомовна освіта: англійська).

Метою іншомовної освіти для загальної середньої освіти є формування іншомовної комунікативної компетентності для безпосереднього та опосередкованого міжкультурного спілкування, що забезпечує розвиток інших ключових компетентностей і задоволення різних життєвих потреб дитини. Відповідно до окресленої мети, головними завданнями іншомовної освіти у початковій школі є:

- ☐ здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених цією програмою;
- ☐ розуміти на слух зміст автентичних текстів;
- ☐ читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту;
- ☐ здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань;
- ☐ адекватно використовувати досвід, набутий під час вивчення рідної мови та інших навчальних предметів;
- ☐ використовувати в разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів;
- ☐ критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб;
- ☐ висловлювати свої думки, почуття та ставлення;
- ☐ ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування;
- ☐ обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб;
- ☐ ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов.

Зміст навчання забезпечується єдністю предметного, процесуального та емоційно-ціннісного компонентів і створюється на засадах опанування іноземної мови в контексті міжкультурної парадигми, що передбачає ознайомлення з культурою народу, чію мову вивчають учні. Такий підхід зумовлює формування готовності до міжкультурної комунікації в межах типових сфер, тем і ситуацій спілкування, визначених навчальною програмою. На кінець 2-го класу учні загальноосвітніх навчальних закладів досягають рівня Pre-A1. Ці рівні характеризують результати навчальних досягнень в кожному виді мовленнєвої діяльності та узгоджуються із «Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти».

Відповідно до мети іншомовної освіти та завдань у початковій школі, виокремлено такі змістові лінії: «Сприймання на слух», «Зорове сприймання», «Усна взаємодія», «Усне висловлювання», «Писемна взаємодія», «Писемне висловлювання», «Онлайн взаємодія».

Іншомовна комунікативна компетентність виявляється в безпосередньому та опосередкованому міжкультурному спілкуванні. Для формування комунікативної компетентності в умовах безпосереднього спілкування програма пропонує розгортати навчальну діяльність у межах змістових ліній «Сприймання на слух», «Усна взаємодія», «Усне висловлювання».

Математична галузь (реалізується однойменним предметом математика)

Метою математичної освітньої галузі Стандарт визначає «розвиток математичного мислення дитини, здатностей розуміти й оцінювати математичні факти й закономірності, робити усвідомлений вибір, розпізнавати в повсякденному житті проблеми, які можна розв'язувати із застосуванням математичних методів, моделювати процеси та ситуації для вирішення проблем».

У відповідності із загальними цілями найважливішими завданнями навчання математики можуть бути:

- ☐ формування здатності розпізнавати серед повсякденних проблем ті, які можна розв'язати із застосуванням математичних методів та способів;
- ☐ розвиток умінь здійснювати дослідження, аналіз, планування послідовності дій для розв'язання повсякденних проблем математичного змісту, зокрема й сюжетних задач;
- ☐ формування та розвиток усвідомлених і міцних обчислювальних навичок;
- ☐ вироблення вміння описувати побачене, почуте, прочитане за допомогою простих математичних моделей;
- ☐ формування відповідального ставлення щодо висування гіпотез, їх оцінки, доведення або спростування, обґрунтування свого вибору;
- ☐ вироблення досвіду дослідження просторових відношень, форм об'єктів навколишнього світу, конструювання площинних та об'ємних геометричних фігур;
- ☐ вироблення вміння сприймати, перетворювати та оцінювати отриману інформацію, використовуючи різні джерела, у тому числі й засоби інформаційно-комунікаційних технологій.

У початковому курсі математичної освіти відповідно до зазначеної мети і сформульованих завдань виділено такі змістові лінії: «Лічба», «Числа. Дії з числами», «Вимірювання величин», «Просторові відношення. Геометричні фігури», «Робота з даними».

Громадянська та історична, соціальна та здоров'язбережувальна, природнича освітні галузі (реалізуються предметом «Я досліджую світ»). Метою природничої освітньої галузі для загальної середньої освіти є формування наукового мислення та культури дослідження; розвиток системних уявлень про цілісність та розмаїття природи, утвердження принципів сталого розвитку, ефективної, безпечної і природоохоронної поведінки в довкіллі.

Відповідно до окресленої мети, головними завданнями природничої освітньої галузі у початковій школі є:

- ☐ виховання любові та шанобливого ставлення до природи рідного краю, України, планети Земля;

- формування екологічно й етично обґрунтованої поведінки у природі, залучення до участі у природоохоронних акціях;
- розвиток зацікавлення до пізнання природи, оволодіння способами навчально-пізнавальної діяльності, елементарними дослідницькими вміннями (через експерименти, спостереження);
- поступове формування уявлень про природничо-наукову картину світу через поглиблення початкових знань про природні об'єкти і явища, взаємозв'язки в системі «нежива природа – жива природа», про залежність людини від стану навколишнього середовища та її вплив на нього.

Відповідно до зазначених мети і завдань, виокремлено такі змістові лінії: «Я пізнаю природу», «Я у природі», «Я у рукотворному світі». Змістова лінія «Я пізнаю природу» спрямована на формування дослідницьких умінь школярів через підтримку допитливості та інтересу до спостережень, експериментів та моделювання для пошуку відповідей на запитання про навколишній світ. Змістова лінія «Я у природі» передбачає розвиток уявлень молодших школярів про об'єкти та явища природи, встановлення зв'язків між неживою і живою природою, формування бережливого ставлення до природи; вироблення навичок екологічно доцільної поведінки в довкіллі. Змістова лінія «Я в рукотворному світі» спрямована на формування загальних уявлень про світ, створений людиною, понять про взаємозв'язки людини і природи, слугує джерелом натхнення для пошуку та втілення дитячих винахідницьких ідей та проєктів. Провідна роль у вивченні природничої освітньої галузі належить дослідженням (спостереженням, експериментам), екскурсіям, природоохоронній та проєктній діяльності школярів.

Інформатична освітня галузь (реалізується з 2-го класу предметом інформатика). Метою технологічної освітньої галузі для загальної середньої освіти є формування в учня/учениці здатності до зміни навколишнього світу засобами сучасних технологій без шкоди для середовища, до використання технологій для власної самореалізації, культурного й національного самовияву. Відповідно до окресленої мети, головними завданнями технологічної освітньої галузі у початковій школі є:

- залучення учнів до різних видів діяльності, формування вмінь для створення виробу від творчого задуму до його втілення в готовий результат;
 - формування в учнів культури праці та побуту, навичок раціонального ведення домашнього господарства, задоволення власних потреб та потреб інших, відповідальності за результати власної діяльності;
 - формування вміння ефективно використовувати природні матеріали з турботою про навколишнє середовище;
 - створення умов для практичного і творчого застосування традицій і сучасних ремесел.
- Зміст технологічної освітньої галузі в початкових класах структурується за такими змістовими лініями: «Технічна творчість і техніка», «Світ технологій», «Світ ремесел», «Побут».

Метою **інформатичної освітньої галузі** для загальної середньої освіти є формування в учня/учениці здатності до вирішення проблем із використанням цифрових пристроїв, інформаційно-комунікаційних технологій та критичного мислення для розвитку, творчого самовираження, власного та суспільного добробуту; безпечна та відповідальна діяльність в інформаційному суспільстві.

Відповідно до окресленої мети, головними завданнями інформатичної освітньої галузі у початковій школі є:

- формування відповідальної позиції цифрового громадянина, навичок безпечного й етичного користування цифровими пристроями та мережами;
- формування початкових умінь розрізняти інформацію різних видів та працювати з нею за допомогою цифрових пристроїв чи без них;
- формування початкових умінь визначати, знаходити та зберігати інформацію, необхідну для розв'язання життєвих проблем (навчання, гри тощо), за допомогою цифрових пристроїв, мереж та без них, самостійно та під час групової взаємодії; розрізняти правдиву і неправдиву інформацію різних видів;
- налагодження комунікації за допомогою цифрових пристроїв та мереж для спільної творчості, співпраці, навчання, гри;

☐ формування початкових умінь створювати електронні тексти (зображення, відео, звуки, програми тощо) за допомогою цифрових пристроїв;

☐ формування вмінь презентувати себе, власну творчість, ідеї, створені продукти та інші результати індивідуальної та групової діяльності за допомогою цифрових пристроїв.

Реалізація поставленої мети та завдань у початковій школі відбувається за змістовими лініями «Я у світі інформації (Дані. Інформація. Моделі)», «Моя цифрова творчість», «Комунікація та співпраця», «Я і цифрові пристрої», «Відповідальність та безпека в інформаційному суспільстві».

Метою **соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі** є становлення самостійності учня / учениці, його / її соціальної залученості та активності через формування здорового способу життя, розвиток підприємливості, здатності до співпраці в різних середовищах, впевненості в собі та доброчесності для безпеки, добробуту та сталого розвитку. Відповідно до окресленої мети, головними завданнями соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі у початковій школі є:

☐ формування у школярів стійких переконань щодо цінності життя, здоров'я і безпеки для себе і тих, хто його / її оточує;

☐ виховання дбайливого та усвідомленого ставлення до власного здоров'я і безпеки;

☐ розвиток потреби самопізнання та самовдосконалення;

☐ формування в учнів сталої мотивації до здорового способу життя;

☐ формування свідомого прагнення дотримуватися безпечної, здорової та етичної поведінки для поліпшення добробуту;

☐ розвиток умінь ухвалювати рішення в повсякденних ситуаціях з користю для безпеки та здоров'я;

☐ сприяння індивідуальному розвитку самостійності, підприємливих якостей та поведінки свідомого споживача;

☐ формування вміння вчитися без шкоди для здоров'я;

☐ створення сприятливого безпечного та здорового середовища в школі.

Зміст соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі структуровано за трьома змістовими лініями: «Безпека», «Здоров'я», «Добробут».

Метою **громадянської та історичної освітньої галузі** для загальної середньої освіти є створення умов для формування в учня / учениці початкової школи власної ідентичності та готовності до змін через усвідомлення своїх прав і свобод, осмислення зв'язків між історією і теперішнім життям; плекання активної громадянської позиції на засадах демократії та поваги до прав людини, набуття досвіду співжиття за демократичними процедурами.

Відповідно до окресленої мети, головними завданнями громадянської та історичної освіти у початковій школі є:

- здобуття знань про сучасність і минуле своєї родини, місцевої громади.

Батьківщини, людства, формування відповідного віковим можливостям розуміння змісту пам'ятних для себе та для громадян України подій;

- сприяння початковому усвідомленню власної гідності, цінності свободи і прав людини, своєї належності до родини, місцевої та шкільної громад, українського народу, вироблення відповідального ставлення до власної діяльності та діяльності інших;

- формування умінь орієнтуватися в історичному часі та соціальному просторі, знаходити та опрацьовувати доступну для себе суспільну інформацію, пояснювати її зміст та передавати породжені нею враження і думки;

- удосконалення набутих дітьми в дошкільному віці позитивних моделей поведінки у громадських місцях та опанування нових, пов'язаних із діяльністю школяра / школярки;

- розвиток здатності обстоювати власну думку та приймати інших, вирізняти вияви нерівності, несправедливості та дискримінації;

- створення умов для набуття успішного досвіду конструктивної взаємодії та громадянської поведінки, формування емоційно-ціннісного компоненту громадянської культури особистості.

Для формування ідентичності та громадянської компетентності учнів програма пропонує опановувати потрібні для цього знання і вміння, виробляти навички громадянської поведінки та виховувати громадянські чесноти в межах таких змістових ліній: «Я – Людина», «Я серед людей», «Моя культурна спадщина», «Моя шкільна і місцева громади», «Ми – громадяни України. Ми – європейці».

Мистецька освітня галузь Метою навчання мистецтва для загальної середньої освіти є формування культурних цінностей у процесі пізнання мистецтва та художньо-творчого самовираження в особистому та суспільному житті; плекання пошани до національної і світової мистецької спадщини. Відповідно до окресленої мети, головними завданнями навчання мистецтва у початковій школі є:

- збагачення духовного світу учня / учениці під час сприймання мистецтва та художньої творчості;
- набуття досвіду творення художніх образів через опанування елементарними мистецькими вміннями; розвиток загальних і спеціальних мистецьких здібностей;
- розкриття творчого потенціалу особистості; стимулювання художньо-образного мислення, художніх інтересів; виховання естетичного смаку; сприяння творчому самовияву та розвитку індивідуального стилю учня / учениці через мистецтво;
- розвиток уміння інтерпретувати твори мистецтва, висловлювати враження та особистісне ставлення до них; засвоєння початкових знань про види мистецтва, особливості їхньої художньо-образної мови, зокрема у взаємозв'язках;
- формування вміння презентувати й оцінювати власну творчість, плекання потреби у самовдосконаленні;
- формування вміння взаємодіяти з іншими через мистецтво, виявляти зв'язки мистецтва з природним і соціокультурним середовищем;
- виховання здатності застосовувати мистецтво для отримання задоволення та емоційного самопізнання.

Реалізація поставленої мети та завдань здійснюється за змістовими лініями: «Художньо-практична діяльність», «Сприймання та інтерпретація мистецтва», «Комунікація через мистецтво», які окреслюють рамкову модель досягнення загальних цілей мистецької освітньої галузі.

Фізкультурна освітня галузь. Метою цієї галузі для загальної середньої освіти є формування в учня /

учениці стійкої мотивації до занять фізичною культурою і спортом та життєво необхідних рухових умінь і навичок для збереження власного здоров'я, розширення функціональних можливостей організму.

Відповідно до окресленої мети, головними завданнями фізкультурної освітньої галузі у початковій школі є:

- ☐ розширення рухового досвіду, вдосконалення навичок життєво необхідних рухових умінь та навичок, використання їх у повсякденній та ігровій діяльності;
- ☐ розширення функціональних можливостей організму через цілеспрямований розвиток фізичних якостей і природних здібностей;
- ☐ збереження та зміцнення здоров'я школярів;
- ☐ формування загальних уявлень про фізичну культуру, її значення в житті людини, збереженні та зміцненні здоров'я;
- ☐ формування основ здорового способу життя і створення умов для покращення фізичного і психоемоційного стану;
- ☐ формування практичних навичок щодо самостійних занять фізичними вправами та

проведення активного відпочинку;

- ☐ розвиток комунікативних умінь під час занять фізичною культурою;
- ☐ формування морально-вольових якостей та позитивного ставлення до занять фізичною культурою і спортом;
- ☐ усвідомлення ролі занять спортом і Олімпійського руху для формування самоповаги, впевненості в собі, прагнення досягати успіху, дотримуючись принципів чесної гри;
- ☐ збільшення обсягу рухової активності, яка приносить радість дитині;
- ☐ формування творчих здібностей засобами фізичної культури.

Освітня програма фізкультурної освітньої галузі для 1-4 класів охоплює такі змістові лінії: «Базова рухова активність», «Ігрова та змагальна діяльність учнів (рухливі ігри та естафети)», «Піклування про стан здоров'я та безпеку».

Форми здобуття освіти перелічені у ст. 9 Закону України «Про освіту». Основними формами здобуття освіти є:

- ✓ інституційна (очна (денна));
- ✓ індивідуальна (екстернатна, сімейна (домашня), педагогічний патронаж).

Порядок здобуття загальної середньої освіти за інституційною формою, що організовується у закладі, окреслено у Положенні про інституційну форму здобуття загальної середньої освіти. (Наказ МОН України від 23.04.2019 № 536 «Про затвердження Положення про інституційну форму здобуття загальної середньої освіти».) Права та обов'язки учасників освітнього процесу при організації навчання за інституційною формою визначаються законами України «Про освіту», «Про загальну середню освіту» та іншими нормативно- правовими актами у сфері загальної середньої освіти. Організація здобуття освіти за інституційною формою здійснюється відповідно до освітньої програми закладу освіти. Результати навчання осіб, які здобувають освіту за інституційною формою, мають відповідати вимогам відповідних державних стандартів загальної середньої освіти. Індивідуальна форма здобуття освіти (екстернатна, сімейна, педагогічний патронаж) може організовуватися в закладі відповідно до Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2016 року № 8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 липня 2019 року № 955, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 02 серпня 2019 р. за № 852/33823). Для забезпечення індивідуальної форми здобуття освіти можуть використовуватися технології дистанційного навчання відповідно до Положення про дистанційне навчання, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України «Деякі питання організації дистанційного навчання» від 08.09.2020 № 1115, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 28 вересня 2020 р. за № 941/35224.

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін.

До освітньої програми 1-2-х класів Ліцею №2 додано робочий навчальний план, який детально окреслений у таблиці 1 освітньої програми, що пропонує підхід до організації освітнього процесу: перелік освітніх компонентів, загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін.

Навчальний план адаптаційно-ігрового навчання ґрунтується на типових навчальних планах для 1-2-х класів початкової школи типових освітніх програм, розроблених під керівництвом Шияна Р. Б., затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 року №743-22 (1-2-і класи).

Гранично допустиме навчальне навантаження учнів встановлено відповідно до вимог Закону України «Про загальну середню освіту» - для учнів 1-2-х класів - 1675 годин/навчальний рік: для 1-х класів - 805 годин/навчальний рік, для 2-х класів - 875 годин/навчальний рік;

враховані санітарно-гігієнічні норми та нормативна тривалість уроків у 1-х класах – 35 хвилин, у 2-х класах – 40 хв.

Відповідно постанови Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 №87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Робочий навчальний план Ліцею №2 для 1-2 класів передбачає 2 години варіативного складника. Враховуючі індивідуальні освітні потреби учнів, варіативна складова навчальних планів 1-2 класів використовується на підсилення предметів інваріантної складової по 1годині на клас

:

1 клас	Математика	на 0,5 години
	українська мова	на 0,5 години
2 клас	Математика	на 0,5 години
	українська мова	на 0,5 години

Навчальний план Остерського ліцею на 2025-2026 навчальний рік			
	Кількість годин на тиждень		
Навчальні предмети	1	2	Разом
Навантаження класовода	18	19	37
Інші предмети	5	6	11
			48
Українська мова	5	5	10
Математика	3	3	6
Я досліджую світ*	7	7	14
Мистецтво**	2	2	4
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	1	1	2
	0,5читання, 0,5 математика	0,5читання, 0,5 математика	2
			38
Іноземна мова	2	3	5
(Інформатика)		1	1
Фізична культура ***	3	3	6
			12
Усього	20+3	22+3	49
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня	20	22	
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)	23	25	

Форми організації освітнього процесу:

Очікувані результати навчання, окреслені в межах кожної галузі, досяжні при використанні інтерактивних форм і методів навчання: дослідницьких, інформаційних, мистецьких проєктів, сюжетно-рольових ігор, інсценізацій, моделювання, ситуаційних вправ, екскурсій.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроків, екскурсії, віртуальні подорожі, спектаклі, квести тощо.

Вибір форм і методів навчання вчителі визначають самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальній програмі окремого навчального предмета.

За необхідності в умовах карантинних обмежень у закладі освіти здійснюється освітній процес з використанням технологій дистанційного навчання. З метою забезпечення в ліцеї єдиних підходів до створення електронного освітнього середовища освітній процес з використанням технологій дистанційного навчання організовується через сервіси Zoom, систему Єдина школа. Організація освітнього процесу під час дистанційного навчання може передбачати навчальні заняття, самостійну роботу, дослідницьку, пошукову, проєктну діяльність, навчальні ігри, консультації та інші форми організації освітнього процесу. Організація освітнього процесу має забезпечувати регулярну та змістовну взаємодію суб'єктів дистанційного навчання, з використанням форм індивідуальної та колективної навчально-пізнавальної діяльності учнів. Отримання навчальних матеріалів, спілкування між суб'єктами дистанційного навчання під час навчання, що проводиться дистанційно, забезпечується передачею відео-, аудіо-, графічної та текстової інформації в синхронному або асинхронному режимі. Педагогічні працівники самостійно визначають режим (синхронний або асинхронний) проведення навчальних занять. При цьому не менше 30 відсотків навчального часу, передбаченого освітньою програмою закладу освіти, забезпечується в синхронному режимі. Для учнів, які не можуть взяти участь у синхронному режимі взаємодії з поважних причин (стан здоров'я, відсутність доступу (обмежений доступ) до мережі Інтернет або технічних засобів навчання, зокрема дітей із сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах, багатодітних, малозабезпечених сімей, тощо), заклад освіти забезпечує використання інших засобів комунікації, доступних для учнів за особистою заявою батьків/офіційних представників (телефонний, поштовий зв'язок тощо).

Заклад освіти забезпечує регулярне відстеження результатів навчання учнів, а також надання їм підтримки в освітньому процесі (за потреби). Оцінювання результатів навчання учнів проводяться за видами оцінювання, визначеними спеціальними законами, і відповідно до критеріїв, визначених Міністерством освіти і науки України. Формувальне оцінювання результатів навчання учнів може здійснюватися очно або дистанційно з використанням можливостей інформаційно-комунікаційних (цифрових) технологій. Облік навчальних занять і результатів навчання учнів під час дистанційного навчання здійснюється відповідно до законодавства.

Організація освітнього процесу під час дистанційного навчання здійснюється з дотриманням вимог законодавства про освіту, захист персональних даних, а також санітарних правил і норм (щодо формування розкладу навчальних занять, рухової активності (фізкультхвилинок), вправ для очей, тривалості виконання завдань для самопідготовки у позанавчальний час). Дистанційне навчання організовується для учнів, які не мають медичних протипоказань до занять з комп'ютерною технікою. Облік навчальних занять і результатів навчання під час дистанційного освітнього процесу здійснюється відповідно до законодавства (у електронному журналі, свідоцтвах досягнень).

Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти Ліцею №2 здійснюються на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. За цих умов контрольно-оцінювальна діяльність набуває для здобувачів формувального характеру. Контроль спрямований на пошук ефективних шляхів поступу кожного здобувача у навчанні, а визначення особистих результатів здобувачів не передбачає порівняння із досягненнями інших і не підлягає статистичному обліку з боку адміністративних органів.

Упродовж навчання в початковій школі здобувачі освіти опановують способи самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє вихованню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках та їх корекції.

Навчальні досягнення здобувачів у 1-2 класах Ліцею №2 підлягають вербальному, формувальному оцінюванню.

Формувальне оцінювання має на меті: підтримати навчальний розвиток дітей; вибудовувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку; діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню; аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях.

Інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти :

Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів 1 та 2 класів	
Рівні навчальних досягнень	Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень учнів
Українська мова	
Початковий	-учень (учениця) відтворює незначну частину навчального матеріалу, має не чіткі уявлення про об'єкт вивчення; -називає і розбірливо пише всі рукописні літери алфавіту; -списує слова і речення з друкованого і рукописного тексту; -пише під диктування слова (у яких написання збігається із звучанням); -розуміє фактичний зміст прочитаних простих коротких текстів; -знає всі літери алфавіту.
Середній	-учень (учениця) відтворює основний навчальний матеріал, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правило; -читає вголос доступні тексти -уважно слухає і розуміє співрозмовника; -веде діалог на теми, які викликають зацікавлення; -дотримується правил спілкування: привітання, прощання, подяка, прохання, запитання.
Достатній	-знання учня (учениці) є достатніми, він (вона) застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагається аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність; -відповідь його (її) логічна, хоч і має неточності; -виявляє інтерес до читання, описує, про що (про кого) любить читати.
Високий	-учень (учениця) на високому рівні володіє узагальненими знаннями в обсязі та в межах вимог навчальних програм, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях; -уміє знаходити інформацію та аналізувати її, ставити і розв'язувати проблеми; -висловлює власне ставлення до прочитаного; -пояснює зміст прочитаного, побаченого, почутого.

Математика	
Початковий	-учень (учениця) може розрізняти об'єкти вивчення; -розрізняє геометричні площинні та об'ємні фігури за їх істотними ознаками; -порівнює числа в межах 100; -переміщує об'єкти в заданих напрямках (справа наліво, зліва направо, зверху вниз, знизу догори).
Середній	-учень (учениця) з допомогою вчителя відтворює основний навчальний матеріал, може повторити за зразком певну операцію, дію; -лічить об'єкти, додає і віднімає числа в межах 100 з переходом через розряд; -розв'язує прості задачі; -вимірює величини за допомогою вимірювальних засобів.
Достатній	-учень (учениця) правильно відтворює навчальний матеріал, знає основоположні теорії і факти; -вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролює власні навчальні дії; -визначає час за годинником із точністю до 5 хвилин; -розв'язує задачі на знаходження суми, різниці двох чисел, задачі на збільшення, зменшення числа на кілька одиниць.
Високий	-учень (учениця) має міцні знання, здатний (а) використовувати їх у практичній діяльності; -робити висновки, узагальнення, аргументувати їх; -збирає та представляє дані, що відображають повсякденні проблеми, на основі запропонованого опитувальника (2-3 запитання); -розв'язує прості і складені задачі та рівняння.
ЯДС	
Початковий	-учень (учениця) відтворює частину навчального матеріалу; -з допомогою вчителя виконує елементарні завдання; -виконує прості спостереження; -розповідає про себе, свою сім'ю, клас.
Середній	-учень (учениця) виявляє знання й розуміння основних положень навчального матеріалу; -відповідь його(її) правильна, але недостатньо осмислена; -вміє застосовувати знання при виконанні завдань за зразком; -дбайливо ставиться до навколишнього середовища; -розрізняє здорові і шкідливі звички, дотримується здорового способу життя.
Достатній	-учень (учениця) добре володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в стандартних ситуаціях; -уміє аналізувати й систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією; -розповідає про себе, свою сім'ю, клас, громаду; -виконує прості спостереження / дослід.
Високий	-учень (учениця) має системні глибокі знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм; -усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях; -уміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення; -описує об'єкти та явища живої і неживої природи та пояснює взаємозв'язки між ними; -дотримується правил безпеки під час різних видів діяльності, встановлює причинно-наслідкові зв'язки.

Мистецтво	
Початковий	-бере участь у спільних співах, творенні мистецьких композицій; відтворює прості ритми.
Середній	-висловлює своє ставлення до мистецьких творів; -вміє користуватися матеріалами та інструментами у процесі роботи.
Достатній	-втілює власні ідеї в художні образи; -планує діє та виготовляє виріб.
Високий	-створює художні образи різними засобами.

Контроль якості виконання письмових робіт - важливий стимул розвитку грамотності і писемного мовлення учнів. Учитель повинен систематично перевіряти та оцінювати якість виконання письмової роботи учнями, оскільки це дає йому можливість визначити рівень їхніх знань, умінь і навичок і планувати навчально-корекційну роботу на діагностичній основі. Усі письмові роботи, зокрема диктанти, перекази, твори, а також самостійні роботи навчального і діагностичного характеру слід перевіряти до наступного уроку.

Письмову роботу над помилками учні виконують у робочих зошитах. Усі записи, зроблені вчителем в учнівському зошиті (виправлення помилок, підкреслення, зразки письма, оцінка), повинні бути виконані чітко й охайно червоним чорнилом або пастою, у зошитах учнів 1-го класу в адаптаційний період навчання - зеленою пастою. Записи учителя у зошитах мають бути взірцем для учнів.

Кадрове забезпечення освітньої діяльності - один із основних показників системи внутрішнього забезпечення якості освіти в 1-2 класах Ліцею №2. Вчителі-класоводи пройшли курсову перепідготовку (60 год) на платформі EdEra «Онлайн-курс для вчителів початкової школи», розроблений Міністерством освіти і науки України, студією онлайн- освіти EdEra та громадською спілкою «Освіторія», а також теоретичний курс підготовки для викладання предметів за програмою НУШ на базі ЧОППО ім. К.Д. Ушинського. Навчально- методичне та матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності забезпечується згідно вимог програми НУШ.

У ліцеї постійно створюються необхідні умови для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників шляхом взаємовідвідування уроків, проведення тижнів педагогічної майстерності, семінарів, тренінгів, методичних нарад. Учителі систематично беруть участь у методичних заходах міського та обласного рівнів, підвищують свій методичний рівень шляхом самоосвіти, беруть участь у вебінарах та тренінгах.

Навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності

Усі учні 1-2 класів забезпечені підручниками, учителі у своїй роботі використовують навчальні програми, підручники і навчально-методичні посібники, які мають гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України».

Матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності:

Для навчання учнів у 2025-2026 н.р. використовується 2 навчальних кабінети, спортивний зал, бібліотека. Кабінети обладнані спеціальними меблями згідно з вимогами НУШ, мають меблі для зберігання наочності, роздавального матеріалу тощо. Навчальні кабінети обладнані дошками, проєкторами, ноутбуками та принтерами, 1 клас обладнано мультимедійною дошкою.

Одним із основних напрямків роботи педагогічного колективу є створення цілісної скоординованої системи з виявлення, розвитку та стимулювання обдарованих учнів.